

**МЕТОДИКА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА НЕТНИТЕ РАЗХОДИ ОТ ИЗВЪРШВАНЕ НА
УНИВЕРСАЛНАТА ПОЩЕНСКА УСЛУГА**

ПРОЕКТ!

**Раздел I
Общи положения**

Чл. 1. (1) Тази методика урежда реда и начина за изчисляване на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга.

(2) За целите на методиката пощенският оператор, на когото със Закона за пощенските услуги е възложено задължение за извършване на универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна чрез организирана и управлявана от него пощенска мрежа, ще се нарича „задължен оператор“.

Чл. 2. (1) Задължението за извършване на универсалната пощенска услуга включва:

1. извършване на универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна така, че да се осигури възможност за ползването ѝ от всеки потребител, независимо от географското му местоположение;

2. осигуряване на универсалната пощенска услуга в точките за достъп до пощенската мрежа на задължения оператор, в рамките на работното време и с периодичност на събирането и доставките, съответстващи на изискванията на чл. 33 от Закона за пощенските услуги;

3. извършване на универсалната пощенска услуга с качество, отговарящо на нормативите по чл. 15, ал. 1, т. 7 от Закона за пощенските услуги;

4. предоставяне на услугите от универсалната пощенска услуга на достъпни цени, еднакви за еднаквите услуги на територията на цялата страна;

5. извършване на универсалната пощенска услуга безплатно в случаите по чл. 80 от Закона за пощенските услуги.

(2) За целите на методиката работата на задължения оператор се описва чрез следните компоненти, които се формират въз основа на задължението по ал. 1:

1. географско покритие – включва отделни географски територии, които не се припокриват и всички заедно покриват територията на страната;

2. услуги – включва услугите по чл. 34 от Закона за пощенските услуги;

3. цени – включва цените по видове услуги от универсалната пощенска услуга, образувани от задължения оператор съгласно изискванията за определяне на цената на универсалната пощенска услуга;

4. качество – включва качеството на извършваната универсална пощенска услуга, отчетено в съответствие с нормативите по чл. 15, ал. 1, т. 7 от Закона за пощенските услуги;

5. честота на доставяне – включва осигуряването на универсалната пощенска услуга съгласно изискванията на чл. 33 от Закона за пощенските услуги;

6. пощенска мрежа – включва стационарни и/или мобилни пощенски станции, пощенски агентства и изнесени пощенски гишета, разменни и сортировъчни центрове и възли, транспортни и технически средства, чрез които задълженият оператор осигурява извършване на универсалната пощенска услуга на територията на цялата страна.

(3) За целите на методиката задълженият оператор използва компонентите по ал. 2 при описание на дейностите за извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи.

Чл. 3. (1) Нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга се изчисляват за период, отнасящ се до предходната календарна година, приключваща на 31 декември, въз основа на приходите и разходите на задължения оператор за извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности.

(2) Задълженият оператор изчислява нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга като разлика между нетните разходи при работата му със задължение за извършване на универсална пощенска услуга и при работа на същия оператор без задължение за извършване на универсална пощенска услуга.

(3) Размерът на нетните разходи по ал. 2 се коригира с левовата равностойност на нематериалните и пазарни ползи, и левовата равностойност на стимулите за ефикасност на разходите на задължения оператор за периода, за който се изчисляват нетните разходи.

(4) Изчисляването на нетните разходи по ал. 2 за всеки от компонентите по чл. 2, ал. 2 се извършва поотделно и по начин, при който се избягва двойното отчитане на каквито и да било разходи и преки или косвени ползи. Задълженият оператор използва едни и същи компоненти както за описание на работата си със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, така и за работата си, в случай че не е задължен да извършва универсалната пощенска услуга (работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга).

(5) На задължения оператор е осигурено правото да определи размер на печалбата както при работата със задължение, така и при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга. За целите на отчитане на печалбата по чл. 6 и чл. 7 задълженият оператор се съобразява за универсалната пощенска услуга с принципа, посочен в чл. 66, ал. 2, т. 6 от Закона за пощенските услуги, по отношение на икономически обоснованата печалба и правилата на Решението на Европейската комисия от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ, L 7, 11.1.2012), по отношение на разумната печалба.

(6) Въз основа на нетните разходи задълженият оператор определя размера на несправедливата тежест, която представя в заявлението за компенсация, съгласно чл. 29а, ал. 2 от Закона за пощенските услуги.

Чл. 4. Стъпките за изчисляване на нетните разходи са следните:

1. изчисляване на приходи и разходи на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсална пощенска услуга;
2. изчисляване на приходи и разходи, които биха възникнали за задължения оператор при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;
3. изчисляване на размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга;
4. коригиране на размера на нетните разходи от задължението за извършване на универсалната пощенска услуга с левовата равностойност на нематериалните и пазарни ползи и стимулите за ефективност на разходите.

Чл. 5. (1) В срок до 1 март на текущата година задълженият оператор уведомява Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) за намерението си да кандидатства за компенсация на несправедливата финансова тежест от извършване на универсалната пощенска услуга за предходната година.

(2) Към уведомлението по ал. 1 задълженият оператор представя сценарий за работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга в съответствие с чл. 7.

(3) Задълженият оператор доказва достоверността на сценария по ал. 2 като съпостави прогнозни данни за:

1. рентабилността си при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи, като я сравни с рентабилността на операторите, извършващи както услуги от обхвата на универсална пощенска услуга, така и неуниверсални пощенски услуги на територията на страната за годината, предхождаща годината, за която се изчисляват нетните разходи, и

2. производителността си при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи, като я сравни с производителността си по видове услуги при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за същия период.

(4) Когато операторът не докаже изпълнението на изискванията по ал. 3, КРС в 14-дневен срок от внасянето на сценария по ал. 2 може да го върне:

1. за преработка, като даде задължителни указания за промени;
2. за цялостна преработка.

(5) В случаите по ал. 4 задълженият оператор в 14-дневен срок от уведомяването внася преработен сценарий, заедно с доказателствата по ал. 3.

(6) В срок до 30 април на текущата година КРС се произнася със становище, доколко сценарият по ал. 2 е приложим на практика и/или е достоверен.

Раздел II

Изчисляване на размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга

Чл. 6. (1) Приходите на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга включват всички отчетени приходи от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности за периода, за който се изчисляват нетни разходи.

(2) Разходите на задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга включват всички отчетени разходи, свързани с и необходими за извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности за периода, за който се изчисляват нетни разходи.

(3) За целите на методиката приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, отчетени от задължения оператор при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи, се натрупват в разходни центрове. Броят на разходните центрове е равен на броя на географските територии в съответствие с компонента географско покритие по чл. 2, ал. 2, т.1.

(4) Разходните центрове по ал. 3 се описват най-малко със следните характеристики:

1. елементи на пощенската мрежа – брой на звената и средствата от пощенската мрежа по видове, които пораждат приходите и разходите за съответния разходен център;

2. участие на описаните по т. 1 елементи на пощенската мрежа в извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности;

3. брой на персонала, който обслужва описаните по т. 1 елементи на пощенската мрежа за съответния разходен център – общо и по видове елементи, включително брой на персонала, ангажиран с извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности – общо и по видове услуги;

4. брой обработени пратки – приети и доставени чрез описаните елементи на пощенската мрежа за съответния разходен център, включително по видове услуги;

5. брой на населените места, които се обслужват чрез описаните елементи на пощенската мрежа;

6. население по населени места, което се обслужва на географската територия за съответния разходен център;

7. географско покритие – брой и наименование на населените места и население по населени места, които се включват в географската територия за съответния разходен център.

(5) За натрупването на приходите и разходите в разходните центрове при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга се използват данните, получени от Системата за разпределение на разходите по видове услуги (Система) за периода, за който се изчисляват нетни разходи.

(6) Задълженият оператор представя в табличен вид резултатите от разпределението на приходите и разходите при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга в съответствие с ал. 5, заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове, включително размера на печалбата, заедно с необходимите документи, доказващи начина на определянето ѝ. Избраният от задължения оператор табличен вид следва да позволява проследяване на връзката между резултатите и данните от Системата, придружени от необходимите пояснения.

Чл. 7. (1) Въз основа на компонентите по чл. 2, ал. 2 задълженият оператор разработва сценарий за работата си, когато не е задължен да извършва универсалната пощенска услуга, като няма ограничения за броя на избраните от него компоненти и компонентът географско покритие винаги се отчита.

(2) Сценарият по ал. 1 задължително съдържа:

1. описание и мотиви за избора на компонентите по чл. 2, ал. 2, различни от компонента географско покритие, които се отчитат при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;

2. очаквана промяна в търсенето на предоставяните универсална пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности за периода, за който се изчисляват нетни разходи при условията на сценария, като промяната се мотивира от задължения оператор чрез данни от проучване на конкуренцията и потребителското търсене;

3. описание и обосновка на промяната в характеристиките на разходните центрове по чл. 6, ал. 3 и данни за характеристиките на всеки разходен център по чл. 6, ал. 4, които задълженият оператор отчита при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи. Данните за характеристиките на всеки разходен център при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга се представят в табличен вид и позволяват пряко сравнение с данните за характеристиките на всеки разходен център при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга;

4. размер на разходите по разходни центрове, които биха възникнали при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга и описание на начина на тяхното определяне;

5. размер на приходите по разходни центрове, които биха възникнали при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга и описание на начина на тяхното определяне.

(3) Приходите и разходите при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга включват приходите и разходите, които биха възникнали, когато задълженият оператор извършва услуги от обхвата на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, съгласно разработения по ал. 1 сценарий.

(4) Задълженият оператор представя в табличен вид резултатите от изчисленията на приходите и разходите при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове.

(5) Към изчисленията по ал. 4 задълженият оператор представя данни за:

1. рентабилността си при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи, като я сравни с рентабилността на операторите, извършващи както услуги от обхвата на универсална пощенска услуга, така и неуниверсални пощенски услуги на територията на страната за годината, предхождаща годината, за която се изчисляват нетните разходи, и

2. производителността си при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за периода, за който се изчисляват нетни разходи, като я сравни с производителността си по видове услуги при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга за същия период.

Чл. 8. (1) Размерът на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга се изчислява по следната формула:

$$НР = \Delta P - \Delta П, \text{ където}$$

НР – размер на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга;

ΔP – разликата между отчетените от задължения оператор разходи при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга и разходите, изчислени от задължения оператор, които биха възникнали, при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, съгласно сценария по чл. 7;

$\Delta П$ – разликата между отчетените от задължения оператор приходи при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга и приходите, изчислени от задължения оператор, които биха възникнали при работа без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, съгласно сценария по чл. 7.

(2) За целите на методиката изчисленият размер на нетните разходи по ал. 1 се приема за положително число.

Раздел III

Коригиране на размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга

Чл. 9. (1) Задълженият оператор определя нематериалните и пазарни ползи, като отчита следните показатели:

1. престиж на фирмената/търговската марка в резултат на предоставянето на универсалната пощенска услуга;

2. ползи, произтичащи от повсеместността/организацията на продажбите;

3. ползи, свързани с размера на пазарния дял;

4. търговски ползи от реализирането на икономии от мащаба и обхвата;

5. ползи, произтичащи от специални права за търговия;

6. ползи от данъчни облекчения, включително освобождаване на услугите от обхвата на универсалната услуга от облагане с данък добавена стойност;

7. митнически ползи;

8. рекламни ползи.

(2) Нематериалните и пазарни ползи, относими към универсалната пощенска услуга се оценяват въз основа на данни от проучване, организирано от задължения оператор и проведено от независима организация и се остойностяват.

(3) Данните от проучването по ал. 2 се представят в КРС, заедно с обосновка на оценката.

Чл. 10. (1) Стимулите за ефикасност на разходите се определят чрез оценка за ефикасността на задължения оператор при предоставяне на универсалната пощенска услуга.

(2) Задълженият оператор извършва оценката по ал. 1 по метода на сравнение, чрез сравнение за ефикасност между разходните центрове по чл. 6, ал. 3. Ефикасността на разходните центрове се оценява въз основа на среднестатистическите стойности на разходите, свързани с дейността по предоставяне на универсалната пощенска услуга, като функция от брой приети пратки от услугата. Индикация за неефикасност на даден разходен център е положителното отклонение на действителните му разходи спрямо очакваните среднестатистически такива, получени чрез линейна регресия.

(3) За целите на оценката по ал. 1 задълженият оператор използва данните за разпределените общи разходи и брой приети пратки по разходни центрове за универсалната пощенска услуга при работа със задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, представени в заявлението за компенсиране на несправедливата финансова тежест за годината, за която се изчисляват нетните разходи.

(4) Общата левова равностойност на неефикасността на задължения оператор се получава като сума от изчислените положителни отклонения на точките в наблюдението (в лева) спрямо границата на ефикасността, за която се приема, че съвпада с корелационната линия.

Чл. 11. Размерът на нетните разходи, изчислен по реда на чл. 8, се коригира по следния начин:

1. определената съгласно чл. 9 левова равностойност на нематериалните и пазарни ползи, се изважда от размера на нетните разходи от извършване на универсалната пощенска услуга;

2. определената съгласно чл. 10, левова равностойност на стимулите за ефикасност се изважда от стойността, получена по т. 1.

Раздел IV

Документи, които задълженият оператор представя към заявлението за компенсиране на несправедливата финансова тежест

Чл. 12. (1) Задълженият оператор представя в КРС заявление за компенсиране на несправедливата финансова тежест за предходната година, съгласно чл. 29а, ал. 1 и 2 от Закона за пощенските услуги.

(2) Задълженият оператор прилага към заявлението по ал. 1 следните документи:

1. доклад относно изпълнението на задължението за извършване на универсалната пощенска услуга за всеки от компонентите по чл. 2, ал. 2;

2. данни за равнището на оборудването и състоянието на пощенската мрежа;

3. резултатите от разпределението на приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности, заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове в табличен вид, съгласно чл. 6;

4. резултати от извършено проучване на конкуренцията и потребителското търсене, на база на което е отчетена промяна в търсенето при условията на сценария по чл. 7, ал. 1;

5. описание на работата на задължения оператор без задължение за извършване на универсалната пощенска услуга, което включва:

а) сценария по чл. 7, ал. 1 заедно с необходимите документи по чл. 7, ал. 2;

б) резултатите от изчисленията на приходите и разходите от извършване на универсалната пощенска услуга, неуниверсални пощенски услуги и други търговски дейности

заедно с всички допълнителни данни към тях, придружени от необходимите пояснения, по разходни центрове в табличен вид, съгласно чл. 7, ал. 4;

в) размера на печалбата при условията на сценария по чл. 7, заедно с необходимите документи, доказващи начина на определянето ѝ;

г) информация по чл. 7, ал. 5.

6. начин на определяне на нематериалните и пазарни ползи и изчисляване на левовата им равностойност, заедно с необходимите документи, доказващи изчисленията, включително резултати от извършено проучване, на база на което са оценени нематериалните и пазарни ползи, съгласно чл. 9;

7. начин на определяне на стимулите за ефикасност и изчисляване на левовата им равностойност, заедно с необходимите документи, доказващи изчисленията, съгласно чл. 10;

8. изчисления и данни в табличен вид, придружени от необходимите пояснения и документи, доказващи изчисленията на нетните разходи по реда на чл. 8;

9. размер на нетните разходи, изчислен по реда на чл. 8 и коригиран с левовата им равностойност на нематериалните и пазарни ползи и стимулите за ефективност на разходите, съгласно чл. 11;

10. начин на определяне на размера на несправедливата финансова тежест, въз основа на която е определена компенсацията в заявлението по ал. 1.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тази методика „методът на сравнение (relative to a benchmark)” е метод, при който на база регресионен анализ на зависимостта между приетите пратки от универсалната пощенска услуга спрямо генерираните разходи от услугата се установява корелация, която отразява средно-статистическите стойности на разходите, свързани с дейността по универсалната пощенска услуга като функция от трафика (брой приети пратки).